AN ROINN OIDEACHAIS LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 1996

HEBREW STUDIES

(Higher Level)

TIME: 3 HOURS **TOTAL MARKS: 400**

All four sections, A, B, C and D must be attempted. Each section carries 100 marks.

SECTION A

Candidates must answer on ONE passage only,

1.

קוֹאַת ּ לְפַנִים בִּישָׁרַאֵל עַל־הַגָּאוּלַה וְעַל־ הַחְמוּרָהֹ יִלְכַוְיָם בָּל־דֶּבָּרִי שָׁלַבִּי אָישׁ נַעֲלוֹ וְנַתַן לְוַרַעֲהוּי וְוָאת הַתִּעוּרָה בִּישִׂרַאֵל: וּוַיָּאמֶר הַגֹּאֱל לְבַעוּ קנָה־לֵדְיּ וַיִּשְׁלְף נַעַלוּי: פַניאמֶר בּעו לַוְבַלִּים וְבָלֹּי־הָעָם עַדָים אַחֶם הַיּוֹם בַּי קְנִיתִי אֶת־בַּל־ אַשֶּׁר "לֶאֶלִישֶּׁלֶדְ וְאָת בָּל־אֲשֶׁר" לְבָלְיון וּמַחְלְון מִיַד נְעַמֵּי: יוּוְגַם אָתֹרַרוֹת הַמּאֲבִיָּה אָשֶׁת ּמַחְלוֹן קְנְיָתִי לַיַ לְאִשָּׁה לְהָקָים שַׁם־הַמֵּתֹ עַל־נַחַלַתוֹ וִלֹא־יִפַּרָת שַׁם־הַמֵּת מֵעָם אָחָיו יּוּטְשַׁעַר מָקוֹמָוּ עַדִים

- (a) Explain the significance of the passage above in the light of its historical, social and cultural context. (25)
- (b) Comment briefly on the meaning and significance of the term: (25)
- (c) Write a short essay illustrating how the barrenness and fruitfulness of women were interpreted in Biblical and Mishnaic times. (50)

<u>OR</u>

2.

יוַיָהִי מַאַחַרִי בן וַיָעשׁ לוֹ אַבְשַׁלוֹם מַרְבָבֶה וְסְׂסִים וַחַמִּשִּׁים אַישׁ רַצִּים לְפַנֵיו: יְרִשִּׂבִים אַבְשָּׁלוֹם וְעָבֵּד עַל־יַר דֵּרֶךְ הַשֵּׁעַר וַיְהִי בֶּלִיהָאָישׁ אֲשֶׁרִיְדְּיֶהִרּלּוֹרִיב לְבֹוֹא אֶל־הַשֶּׁלֶּדְ לַמִּשְׁבְּׁשׁ וַיָּקְרָא אַבְשָּׁלָוֹם אֵלָיוֹ וַיֹּאֹטֶר אֵ־מִזֶּה עִיר' אַׁתָּה וַיֹּאֹטֶר מֵאַחַר שָׁבְמֵי־יִשְׂרָאֶל עַבְהֶּדְּפּ: נַיַּאָטֶר אַלֶּיוֹ אַבְשָׁלוֹם רְאָה דְבָרֶיךִּ, מוֹבַים וּנְבֹתַּיִם וְשֹׁמֵעַ. אֵין־לְךָּ מֵאֵת הַמֶּלֶד: יוַיֹּאמֶר' אַבְשָׁלוֹם מִי־יְשְׁמֵנִי ץ ועליי יבוא בל־איש אַשֶּר־יִדְנֶה־לּוֹדְנִיב

From your knowledge of the background to the passage above, comment on the description of (a) the character and activities of אבשלום

(b) Parse and translate the following words:

> ּ יַן רָשִׁבִּים י י וביאבלוניו: ונכחים

(c) Write a short essay evaluating the successes and failures in the life and reign of King Solomon. (50)

(25)

(25)

SECTION B

Candidates must answer on **ONE** passage only.

1.

יְהוֶה הִוֹּץ הָאֶלְהִים: • פּנֵיִרְא בְּאֲלְהִים: • פּנֵיִרְא בְּאֲלְוֹת בְּשְׁלְהִים: • פְּנֵירָת בְּאָבְרִים וְאָת־הָעָּפְר שְׁשִׁיִי בִּיִּאָלְה יְהוָת הָאָלְה לְחֵלְה בְּשִׁרְאָל וְאֲנִי לְבֶּם אֲחַרְנְּיְתִי: פּנִתּפָּל אֵשִׁ-יִהנְּה וַתַּאַכַל אֶת־הָעֹלְה לְחֵלְה וְהָאָר לְ אַבְרָבָם אֲחַרְנְּיְתִי: פּנִתּפָּל אֵשִׁ-יִהנְּה וַתַּאַכַל אֶת־הָעֹלְה לְחֵלֶה יְהַעָּגִים עַבְּבָרִה וְבִּיְלְהוֹ הָשָּׁלְהִי: פּנִתּפָּל אֵשִׁ-יִהנְּה וַתַּאַכָל אֶת־הָעֹלְה לְחֵלֶה יִהְעָּר יִהְעָּר אַבְרָבָר וּבְּעָלְהִים: • אַבְרָבָר וּבְּעֲלְוֹת הַּנִּלְ אֵשִׁיתִי אֵת בָּלִיהֵם וְנָאַלְהִים: יְהַעָּלְה יִבְּיָבְי אָבְרָבָר וּבְּעְלְהִים: • אַבְרָבְים וְאָלְהִים: • אַבְרָבְים וְנָשְׁלְהִים: • אַבְרָבְים וְנָשְׁלְהִים: •

- (a) In what sense does the phrase בְּיֵלְיִם אֵּלְהְיִם act as a climax to the passage above and as a summary of the entire message of the chapter from which the passage is taken? (25)
- (b) Suggest a suitable title in Hebrew for the passage above. (25)
- (c) Write a short essay outlining the attitude of the "writing" prophets towards the official cult and worship in Ancient Israel. (50)

OR

2.

- (a) In what sense does the passage above sum up the main themes of the Wisdom writers? (25)
- (b) Suggest a suitable title in Hebrew for the passage above. (25)
- (c) Write a short essay contrasting the wisdom perspective of the author of the Book of Ecclesiastes with that found elsewhere in the wisdom literature of the Hebrew Bible. (50)

SECTION C

Candidates must answer on ONE passage only.

1.

2.

מְשְׁנָה א יְּתְּפָלֵּת הַשֵּׁחֲר עֵד יְחֲצוֹת; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵרי עֵד יּאַרְבֵּע שָׁעוֹת· תְּפָלַת הַמְּנְחָה עֵד יּהְעָרֶבּי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵרי עֵד יִּפְּלַג הַמִּנְחָה· תְּפָלַת הָעֶרֶב אֵין לְהּ יְלְבָעִיּוְשֶׁל מוּסְפִין יּכְּל־הַיוֹם· (ירַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵרי עַד שֶׁבַע שָׁעוֹתי)

מִשְׁנָה ב רַבִּי ינְחוּנְיָא בֶּן הַקּנְה הְיָה מִתְפַּלֵל בִּכְנִיסְתוֹ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וֹבִיצִיאָתוֹ תְּפִלָּה קְצָרָה יִאָמְרוּ לוֹי מַת־מָּקוֹם לַחְפִלָּה זוֹז אָמַר לְהָם בְּכְנִיסְתִי אֲנִי מִתְפַּלֵל שֶׁלֹא יִמָּאָרַע יִּתַּקְלָה יַעַל יָדִיי וֹבִיצִיאָתִי אֲנִי נוֹתֵן יהוֹדָאָה יעֵל חֶלְקִיי

- (a) In what sense is the Rabbinic emphasis on prayer highlighted and exemplified in the passage above? (25)
- (b) Comment on the following two phrases as they occur in the passage above:
 יּתְּפְלֵּנ הַמִּנְחָה:
 יתְּפְלֵּנ הַמִּנְחָה:
 (25)
- (c) Write a short essay outlining the development of worship among the Jewish people as recorded in the Hebrew Bible. (50)

<u>OR</u>

אַרְבָּעָה עָשָׂר וְוֹםִּי: בּנִּים בִּרִים לִפְּנֵי יִדְנָה שָׁם אָת־הָעָה שָׁכָּעַה יָמָים יְּוֹשִׁרְעַת יָמִים בְּשָׁלְמִים בִּרִמִּוְבָּה שָׁם אָת־הָעָל עִמוּ לְהָל גִּּרְוּל מִלְּכִיא חֲמָת הַשְּׁלְמִים בִּרִמִּוְבָּה וְאָת חֻלְבֵּי הַשְּׁלְמִים: יּפּרֵנְיִא חֲלְבֵי הִשְּׁלְמִים בִּרִמִּוְבָּח הַנְּלְשָׁת אֲשֶׁר לִפְּנֵי וְדִּוְה לָמִוֹ מִהְכִּיל אָת־ הַשְּׁלְמִים בִּרִמְוְבָּח הַנְּלְשָׁת אֲשֶׁר לִפְנֵי וְדְּנָה לָמִוֹ מִהְכִּיל אָת־ הַבְּעַה יְוֹאֶת הָשְׁלְבִי הַבְּיִם הָרוּנְא קְבָּים הָהִוּא לְבַיִּי שִׁבְעָת יְנְאָת הָמָּילֶך אָת־ הַבְּעָה עָשֶׂר וְוֹםִיּּ

- (a) From your knowledge of the background to the passage above, comment on the significance of the activities undertaken by the King. (25)
- (b) Why, in your opinion, does the author in the passage above emphasise the following point: (25) בְּלֵל גָּרוֹל מִלְבוֹא חַמֵתוּ עֵר־נַחַל מִצְרַוֹּם
- (c) Write a short essay outlining the origin, development and importance of Rosh Hashanah. (50)

SECTION D

Candidates must answer on ONE passage only.

1.

עַר-הַנָּה: אַר-הַנָּה: אַיְּוֹרָה רָבִישִׁ יָשַׁיְבוּ הָּפֶּלֶת עָלְיו: נּיַנִּאמֶר לְאַבְּרָה הָּבָּרְה הָּבָּרְה הָּבָּר אַרְבֵּע מָאוֹת שָׁנָּף: יִּיְלְה בִּעָּרָה הָּבִּיּוֹ אֲמֶלְר יִצְּלֶרוּ הָּנְיִּה הְּנָּה הַּבְּעָר הְבָּלְה הָּנָּה הַּיָּלְה הָּבָּרְה הָּנְיּה הָּבָּרְה הָּבָּרְה הָּבָּרְה הָּבָּרְה הָבְּרָה הָבְּיִה הַשְּׁמָשׁ לָבְוֹי זִּיְנְיִם הִּפְּבְּרָה הַבְּיִבְּה הַבְּיִבְּה הַבְּיִבְּה הִיּבְּרָה הִבְּיִבְּי הַשְּׁבָּרְה הָבִּיף הְבִּיץ הְבִּיְבְּה הַיְּבָּרְה הָבִּיף הַבְּיִבְּה הַבְּיִבְּרְה הַבְּיִבְּה הַבְּיִבְּי וְבִּיְבְּרְה הְבִּיְיִי וְשִׁרְבִּי הְבִּיְבְּה הַבְּיִבְּי הִבְּיִבְּה הִיּבְּרָה הְבִּיּי יְשִׁיּבוּ הְנָּבְּרְה הְבִייְי וְשִׁבְּרָה הְבִּיְיִי הְשִּבְּרָה הְבִּיּי הְשִּבְּרָה הְבִּיְי הְבִּייִי וְשִׁרְבוּ הְבָּיְרָה הְבִּיְיִי הְשִּבְּרָה הְבִיי הְבִּיי הְבִּיְיִי הְשִּבְּרָה הְבִּיְי הְבִּיי הְבִּייִי וְשִׁבְּרִה הְבִּיְי הְבִּיְבְּרְה הְבִּיי הְבִּיי הְבִּיי הְבִּיי הְשִׁבְּרִים וְּבְּנִייְי הְיִיבְּיוֹי הְבִּיְבְּי הְבִייְבְּי הְבִייְבְיי הְבִּיְבְּי הְבִּיְבְּי הְבְּבְּיִי וְבְּבִּיי הְבִּיי הְשִּבְּיוֹי הַבְּיִיים וְהָבָּבְי הְבִיּיים וְהָבִּייִי יִשְׁוֹבוּה הְבִייִיי יִשְׁוֹבוּה הְבָּיְה הְבִייְים וְּבְּבְּרָה הְבִיים וְהָבִּיּים הְיִבְּיִים הְיִבְּיִייְיִי הְישִׁיבְה הְבִייִיי הְשִׁבְּים הְבִייִיי הְשִּבְּים הְבִייִיי הְישִׁבְּים הְבִּיים הְבִּבְּיִים הְבִּייִים הְּבִייִיי הְישִׁיבְה הְבִייי הְישִּבְים הְבִּיים הְבִּיְבְּיים הְבִּייִים הְּבִּייִים הְּבִיים הְּבִּייִים הְּבִּיים הְבִּיים הְבִייִים הְּבִּיים הְּבִּיים הְבִּיים הְיִבְּיִים הְבִּיים הְבִּיים הְּבִּיים הְבִּיים הְּבִּיים הְיִבְּיים הְיִבְּיים הְּבִייְייִייְייִייְייִייְייִייְייִייְישְׁיִבְּים הְבִיים הְבְּבְּבְּיבְיים הְיִבְּיים הְבִיים הְבִּיים הְיבִיים הְיבִייים הְיִבְּיים הְבִּיבְיים הְבִּיּים הְבִּיבְיים הְבִּיּים הְּבְּיבְיים הְבִּיבְיים הְבִיים הְבִּיבְיים הְיבִיים הְיבְיים הְבִּיבְיים הְבִיים הְיבִיים הְבִיים הְּבְיבְּיבְיים הְיבְּיבְיים הְּבְּיבְיּבְיּים הְיבִיבְיים הְּבְּיבְּיִים הְיבְּיבְים הְיב

- (a) From your knowledge of the background to the passage above, in what sense can the passage be taken as a historical summary? (25)
- (b) What details within the passage highlight the close relationship between the Lord and בֹּיִבאַ ? (25)
- (c) Write a short essay outlining the gradual development of the theme of covenant within the Hebrew Bible and Mishnah. (50)

OR

2.

פּלאָרָת וְלָא־יַשְׁרָיא הַעָּה אָת־יְהֹנָה בַפָּים לֵיָם מְכַפִּים:
יְעָגֶל וּרְפִּיר וּמִרִיא יִיְחְדָּו וְנַעַר כָּאָן נהג בְּם:
יְעַלְיְהָרָ בְּבָּלֶר יִאַכִּלְ-חֶבֶּו יִרְבְּצְיִּי יַלְדִיהֶן
יְעַל מְאוּרַתי צִּפְּעוֹנִי נָּמְוֹל יִדְוֹ דְנָעַר כָּאָן נהג בְּם:
יְעַל מְאוּרַתי צִּפְעוֹנִי נָּמְוֹל יִדְוֹ דְנָעֵר כָּאָן נהג בְּם:
יִּלְאָרָ וְּלָא־יַשְּׁחִיתִּי בְּכָּלְ-הַוֹּר יָּוְלְיִיהֵן
יִּלְמָאִנְי וְנָבֶלְ עִּלְּהִיּנְוֹן

- (a) In what sense does the passage above reflect an ideal to which the author looks forward?
- (b) Comment on the meaning and significance of the phrase שְּכֶּל־דַּוֶּר כָּוְדִּשׁׁ within the context of the passage above. (25)

(25)

(c) Write a short essay outlining the characteristics of the Messiah as perceived by the biblical prophets. (50)